

Horváth Márk

Az absztrakció totalitása

Bánki Ákos Flúmen című könyvéről

Garten Kortárs Művészeti Alapítvány,
2021,
264 oldal

Az absztrakt festészetben erők, anyagok és színek tárukoznak fel. Mi szükség van az absztrakcióra, milyen szerepet tölt be a művészetben? François Laruelle megfogalmazása szerint az absztrakt fraktalitás felszabadítja a művészetet a dolgok zavarosságára alól. Az absztrakció hatalma abban rejlik, hogy a tiszta állapotot helyreállítja a funkcionalitás és a formaiság felbontásával. Tiszta intenzitások és színerők törnek elő a felszabaduló absztrakció során.

Bánki Ákos *Flúmen* című kötete az alkotó elmúlt egy évtizedének művészetét mutatja be kronologikus sorrendben, kiemelve a különböző kiállításokat, tárlatokat, fotókat és projekteket. A *Flúment* az teszi igazán különlegessé, ahogy a képek egymással rizomatikusan párbeszédbe elegyednek, és feltárják az évtized alatt feltűnő, intenzív mozzanatok, amelyek áthatják Bánki egész művészetét.

Egy absztraháló fraktalitás szólal meg az album több képén; olyan töredezettség ez, amely paradox módon a dolgok sokaságának töredezettségét a figurativitás belső lényegének napvilágra hozatalával helyettesíti. Laruelle szerint létrejön, vagyis helyre állítódik a nonfiguratívon keresztül a figuratív egy tisztább alakzata. Erre a nonfiguratív teljességre kiváló példa a *Lélekvirág*-sorozat, amely darabjainak bár egymástól több helyen eltérő a formavilága és az anyaghasználata, mégis hasonló belső intenzitást fednek fel. A színek és az erőteljes művészi mozzanatok mögött egy letisztult belső vízió sejlik fel, amely a művészi felszabadulás színreviteleként is értelmezhető. Azonban a kék, a narancs és a zöld színintenzitások túl is vannak a szabadság antropocentrikusan felfogott vagy társadalmilag kódolt szintjein, és egy olyan belső formátlanságot tárnak fel, amely megelőzi a kifejezhetőséget és a konceptualizációt.

Ez az intenzitáskinyilvánítás heroikus művészeti küzdelem, amelyet a pszichikai interioritás és a materiális exterioritás egybeolvasztásán keresztül ér el Bánki. A *Pszichikai térben* is előtérbe kerül ez a materiális és érzelmi energia, valamint az intenzitáskitörés, amely a formákon túli vagy talán a formák előtti teljesség felé vezet. Bánki képei egyszerre értelmezhető dekonstrukciós projektként – erre talán a *Dionüszosz*-sorozat a legjobb példa –, valamint a teljességet helyreállító absztrakt, fraktális művészetként, amely a „leendések” előtti tiszta intenzitásokat tárja fel.

Ez a tiszta, a teljesség felé közelítő intenzitás az önmagáért valót és nem az önmagában valót mutatja fel. Jean-Luc Nancy szerint a művészet az önmagában valón túlra jutást jelenti az önmagáért való felfedésén keresztül. A tiszta intenzitás mint önmagában való végig ott van a *Barcelona-melankólia* című sorozatban, ahol a tér és a forma megtörésén keresztül a színintenzitások a művészeti önmagáért valót fedik fel.

↑
Fotó: Csudai Sándor

Az absztrakt művészet, így a *Flúmen* album is, a művészeti megértés tiszta pillanatait hordozza magában, amikor a közvetlenül láthatónál mélyebbre láthatunk az intenzitás kendőzetlen közvetlenségén keresztül. A megértés egy pillanat, a Laruelle által „tiszta többszörösként” jellemzett létezővel való találkozás pillanata. A *Melankólia*-, a *Dionüszosz*-, a *Barcelona*- vagy a *Lélekvirág*-sorozat a tiszta intenzitások mélységének tiszta többszöröseiként értelmezhetőek, amelyek sokszorosíthatósága vagy sorozatszerűsége még közelebb visz bennünket az absztrakció formaiságon túli, tiszta intenzitásához. A színek, a vonalak, a különböző síkok és anyagok olyan intenzitásrétegeket jelentenek, amely a differenciált üresség és a differenciált konkrétság titokzatos szintézisét alkotják. A tárgyakon és a funkcionalitáson túli absztrakció az intuíció maga, amelyet az absztrakció a differencián keresztül sokszorosít, sőt valójában az absztrakció hatványára emel. Így Bánki sorozatai rizomatikusan kapcsolódnak össze és válnak el egymástól a *Flúmen* oldalain úgy, hogy végig a tárgy nélküli tiszta többszörös hatványozott intenzitásszintjeit mutatják fel.

Tasnádi József

APÓRIÁK

Puzzlements

Kurátor:
Süli-Zakar
Szabolcs

2022
02/26
05/01

modem: